

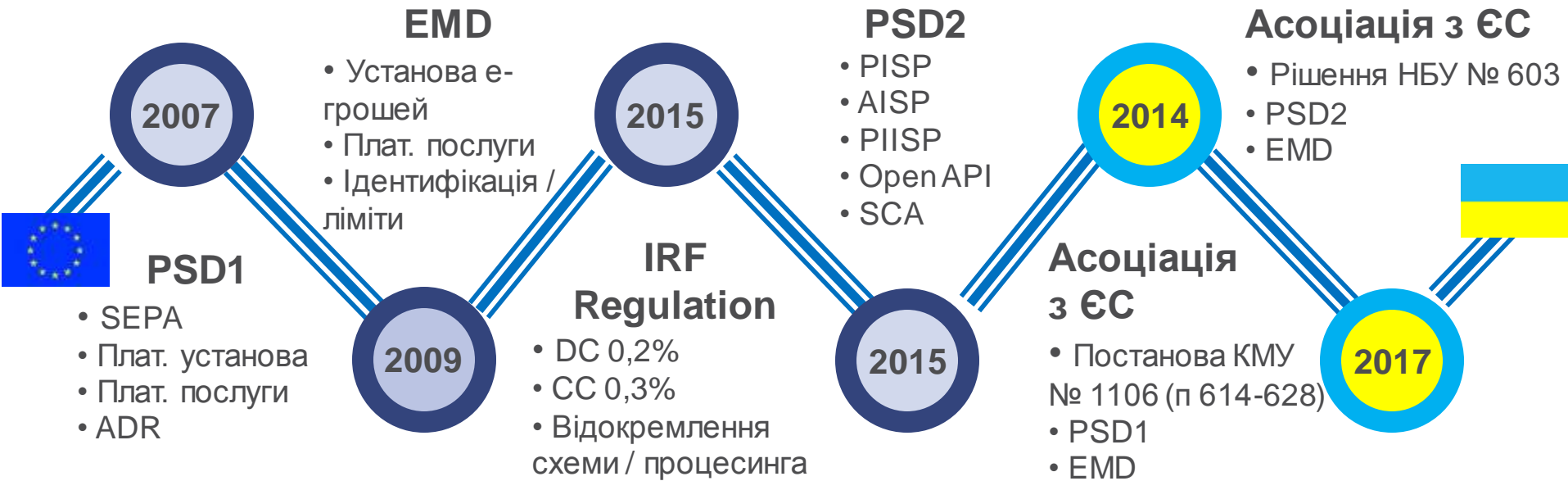
Національний
банк України

Концепція реформування платіжного законодавства України

Презентація для ознайомлення учасників ринку

м.Київ, 23 липня 2019 року

Передумови трансформації платіжного законодавства

Вплив змін на платіжний ринок

Можливості

Ризики

платіжний ринок

- Європейське регулювання
- Розвиток технологій & інновацій
- Розвиток a2a-платежів
- Зменшення собівартості 1 трнз
- Розвиток фінтек-банків / компаній
- Вихід світових гравців
- Подальший розвиток фін.інклюдії
- Подальший розвиток cashless

- Бігтех
- Фрагментація ринку
- Настороженість банків
- Довготривалість змін

платіжний фінтех

- Відносно доступний квиток на ринок
- Нові бізнес-моделі
- Доступ до бази клієнтів
- Додатковий транзакційний дохід

- Невеликий ринковий “пиріг”
- Капітальні витрати на інновативний розвиток
- Конкуренція з боку бігтек та світових гравців
- Врегулювання “сірих” схем

банки

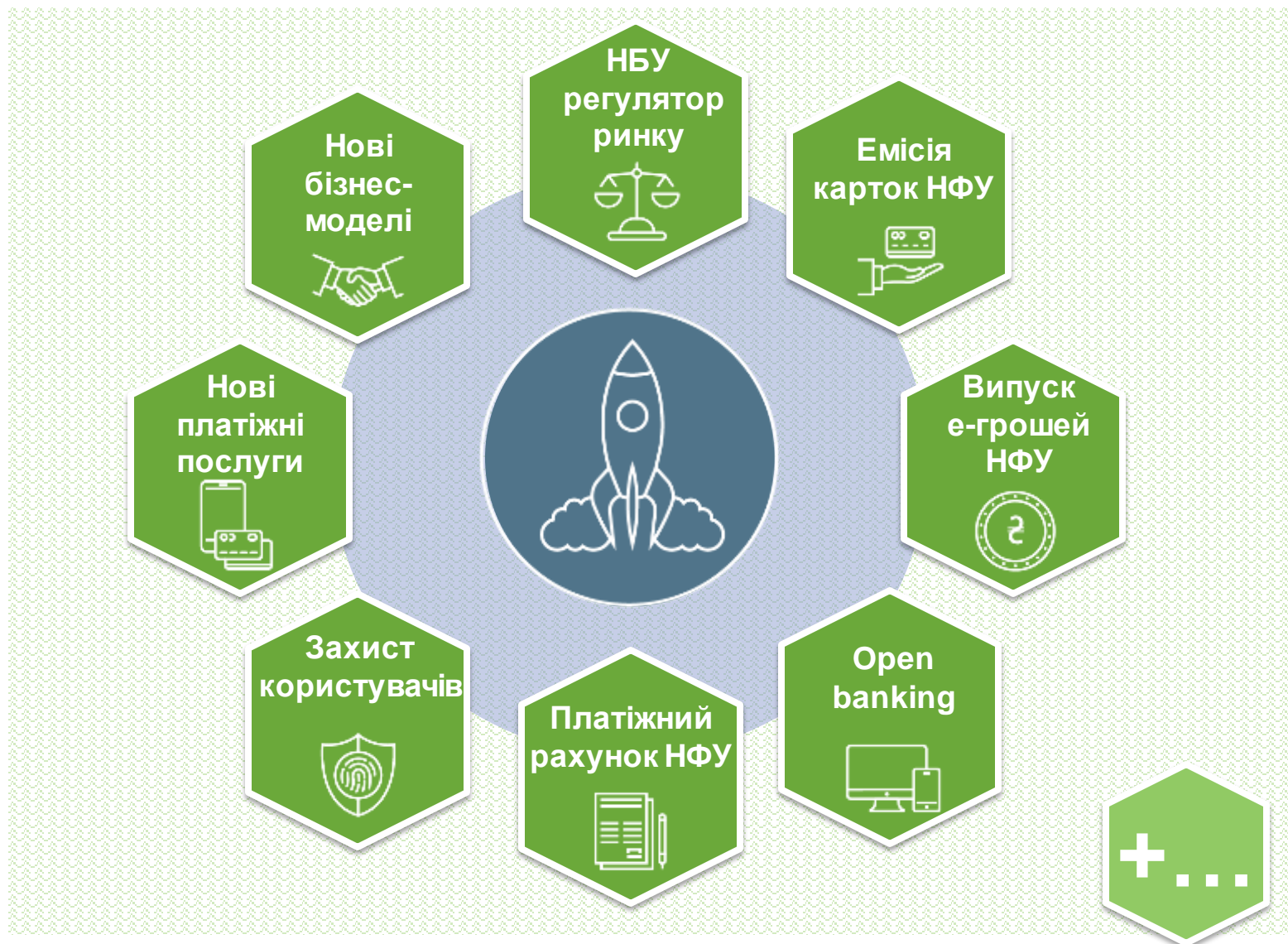
Партнерство з фінтех =

- Діджиталізація
- Зменшення опер.витрат на 1 трнз
- Додатковий транзакційний дохід
- Активація клієнтської бази
- Кастомизовані послуги

Конкуренція з фінтех =

- Капітальні витрати
- Втрата транзакційних доходів
- Часткова втрата клієнтської бази
- Міграція переказів з p2p до a2a
- Перерозподіл ліквідності

Ключові зміни на платіжному ринку

Платіжні послуги

Фінансові послуги

- Внесення коштів на платіжний рахунок
- Зняття/списання коштів з платіжного рахунку
- Переказ коштів з платіжного рахунку
- Переказ коштів з платіжного рахунку за рахунок кредиту
- Емісія / еквайринг
- Грошові перекази

Нефінансові послуги

- Послуга ініціювання платежу
- Послуга надання консолідованої інформації за платіжним рахунком

Постачальники платіжних послуг

Відкривають платіжні рахунки та надають всі види платіжних послуг

Банки

Платіжні установи

Відкривають платіжні рахунки. Надають всі види платіжних послуг: а) фінансові (лише НФУ) та б) інформаційні (фінансові або нефінансові установи)

6

окремих категорій

Установи е-грошей (НФУ)

Здійснюють випуск та операції з е-грошима. Відкривають платіжні рахунки. Мають право надавати всі види платіжних послуг

Поштові оператори

Відкривають платіжні рахунки. Надають всі види платіжних послуг без набуття статусу ФУ

Органи державної влади та місцевого самоврядування

Національний банк України

Можуть надавати окремі види платіжних послуг коли не виступають як державні / регуляторні органи

Трансформація суб'єктів переказу коштів

A

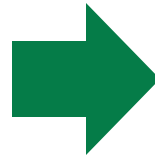
Надання платіжних послуг не вимагає від постачальника створення платіжної системи

ASIS

TOBE

Учасники платіжних систем

Постачальники платіжних послуг

Банки

НФУ

Поштові оператори

Банки

Платіжні установи (НФУ)

Установи е-грошей (НФУ)

Поштові оператори

Б

Нові постачальники інформаційних послуг

Постачальник послуг з ініціювання платежу (PISP)

Надання консолідованої інформації за платіжним рахунком (AISP)

Ліцензування постачальників платіжних послуг

Банки

Платіжні установи

Установи електронних грошей

Оператори поштового зв'язку

Органи державної влади та місцевого самоврядування

Надаватимуть платіжні послуги на підставі **банківської ліцензії** (можливе введення нового терміну – кредитні установи)

Надаватимуть платіжні послуги на підставі **ліцензії НБУ на надання платіжних послуг**

Можуть надавати платіжні послуги **без ліцензії**, але за умови **попереднього повідомлення і реєстрації Національним банком**

Нововведення в ліцензуванні платіжних послуг

Статус небанківської фінансової установи надаватиметься автоматично із видачою ліцензії

Скасування двоступеневої процедури ліцензування, що передбачає:

- 1) набуття статусу фін. установи та включення відомостей до реєстру;
- 2) видача ліцензії

Ліцензія на надання платіжних послуг видається в електронній формі

Скасування паперових бланків

Незалежно від кількості платіжних послуг видається одна ліцензія

В ліцензії наводиться перелік платіжних послуг, які має право надавати особа

Електронний обмін документами з учасниками ринку

Перехід на електронну форму звітності та взаємодії із учасниками ринку

Реєстраційні процедури на платіжному ринку

**Постачальники
платіжних послуг**
(без набуття статусу
фінансової установи)

1. Послуги ініціювання платежів (PISP)
2. Надання консолідованої інформації за рахунками (AISP)

**Оператори
послуг платіжної
інфраструктури**

1. Процесинг
2. Кліринг
3. Інші операційні, інформаційні та технологічні функції щодо платіжних послуг

**Платіжні системи
та їх учасники**

Платіжна система потрібна у разі здійснення переказу за участі декількох постачальників платіжних послуг

**Комерційні
агенти**

Процедура буде встановлена на рівні нормативно-правових актів НБУ

Реєстрація здійснюватиметься шляхом включення інформації до єдиного реєстру платіжної інфраструктури

Постачальники обмежених платіжних послуг

Телеком-та інтернет-оператори

- мікроплатежі
- цифровий контент та цифрове споживання
- оплата в загальному чеку
- голосові послуги
- електронні білети
- благодійність

Роздрібні мережі (громадська торгівля, АЗС та таке інше)

- обмежені мережі
- обмежені товари/послуги
- обмежені платіжні інструменти

Постачальники послуг з інкасації

Соціальні / спеціальні проекти: транспортна, соціальна картка, муніципальні програми та інше

Критерії віднесення до обмежених послуг

- обсяг операцій за певний період
- обмежена мережа застосування
- обмежене коло користувачів
- обмежені види діяльності / суміщення видів діяльності
- обмежений перелік платіжних інструментів

Timeline процесу зміни платіжного законодавства

- Затвердження концепції змін Правлінням НБУ
- Написання тексту ПЗУ “Про платіжні послуги”
- Обговорення ПЗУ з ринком

2019

- Реєстрація ПЗУ у ВРУ
- Просування ПЗУ у ВРУ
- Прийняття ЗУ “Про платіжні послуги”

2020

- Оновлення бази НПА НБУ
- Правила ліцензування та нагляду за PSP
- Розробка технічних стандартів

2021

- Впровадження Open API
- Впровадження стандарту SCA & CSC
- Впровадження обмежень щодо IRF

2022

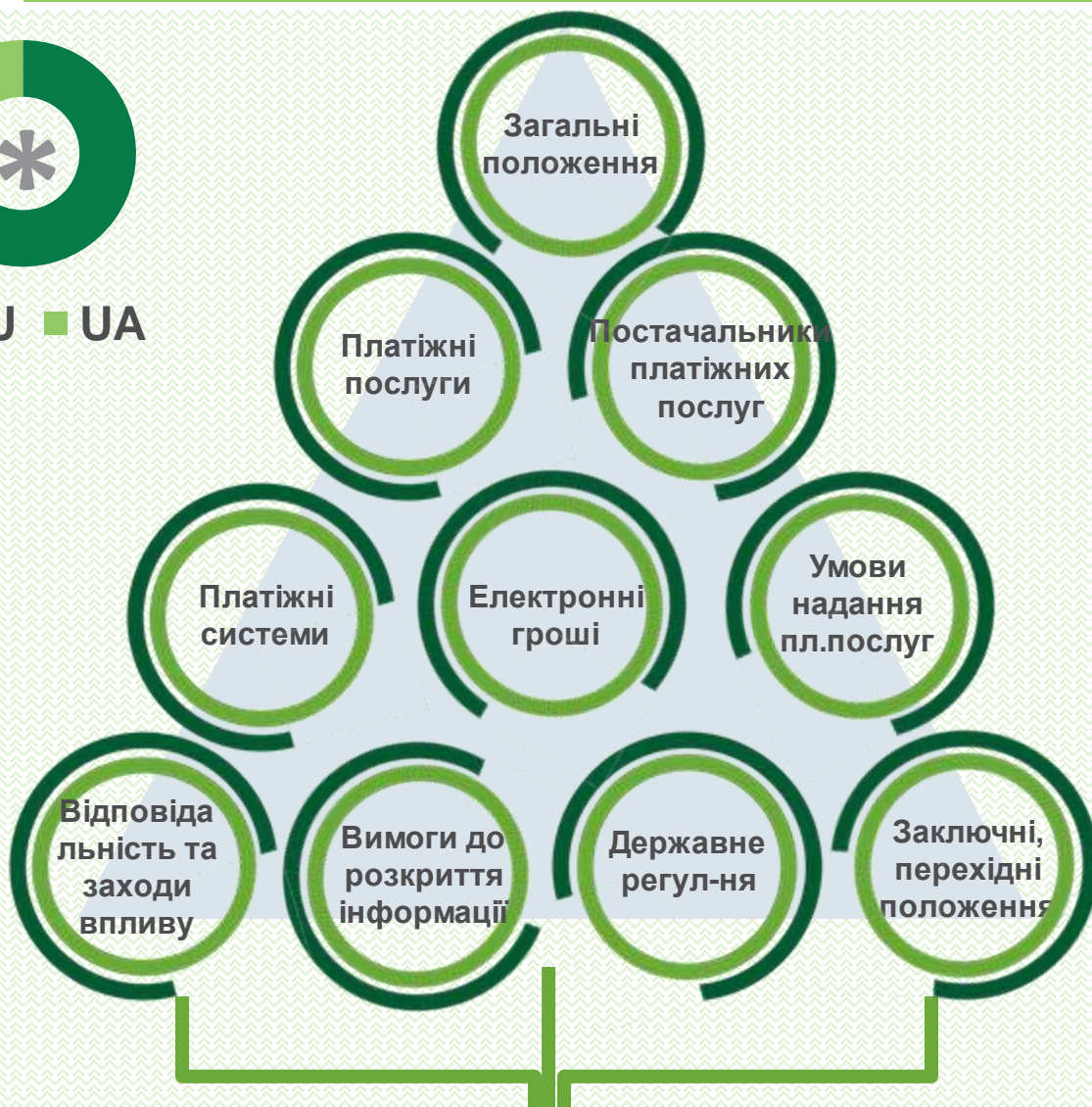

Додаткові матеріали

Верхньорівнева структура ПЗУ “Про платіжні послуги”

■ EU ■ UA

10

розділів

X

глав

>100

статей

Повноваження НБУ як регулятора платіжних послуг (пропозиція в ПЗУ)

Оверсайт

1

Оверсайт платіжної інфраструктури (плат.системи, постачальники плат.послуг,, плат. інструменти, ОППІ), в т.ч. фондового ринку

Встановлювати ліцензійні (в т.ч. пруденційні) вимоги до постачальників платіжних послуг, технічних провайдерів, платіжних систем. Встановлювати умови виключень. Надавати / відкликати ліцензії на всі/окремі платіжні послуги, на е-гроші. Вести єдиний реєстр плат.інфраструктури

2

Ліцензування

Нагляд

3

Здійснювати (пруденційний) нагляд за постачальниками платіжних послуг. Отримувати звіти/документи

Видавати розпорядження. Накладати штрафи. Встановлювати обмеження на послуги / діяльність установ. Скасовувати ліцензії. Вводити тимчасову адміністрацію

4

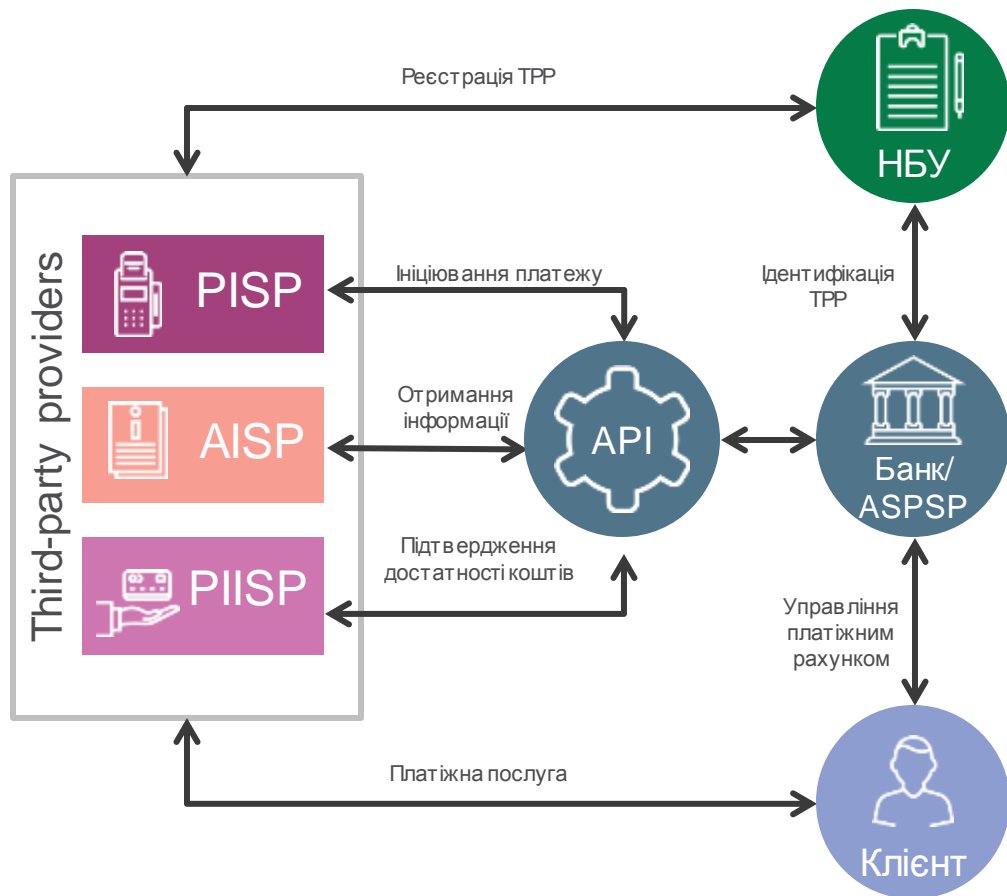
Вжиття заходів

Надання захисту

5

Контролювати надання платіжних послуг відповідно до законодавству та ліцензійних умов. Організувати роботу зі скаргами користувачів до НБУ. Контролювати внутрішню роботу постачальників зі скаргами своїх користувачів

Концепція Open API

Місія НБУ

Створити регуляторні вимоги щодо:

- застосування SCA
- захисту конфіденційності та цілісності персональних облікових даних користувачів
- безпечної інтерфейсної взаємодії між ASPSP та TPP (CSC)

Завдання ринку

Самоорганізація для створення технічного стандарту Open API на зразок XS2A від Berlin Group

ASPSP – постачальник послуги обслуговування платіжного рахунку

TPP – Third-party providers, узагальнена назва постачальників нефінансових інформаційно-платіжних послуг

PISP – постачальник послуги ініціювання платіжної операції

AISP – постачальник послуги надання консолідованої інформації

PIISP – постачальник послуги випуску платіжного інструмента до платіжного рахунку

SCA – посилена клієнтська автентифікація

CSC – безпечна інтерфейсна взаємодія

Основні передумови Open API

- Платіжний рахунок має бути доступним on-line
- Інформація має передаватися захищеним каналом зв'язку (CSC)
- ASPSP має забезпечити або i) виділений TPP-інтерфейс взаємодії, або ii) надати доступ до загального клієнтського інтерфейсу
- При автентифікації мають використовуватись персональні облікові дані клієнта, надані ASPSP
- Має застосовуватись SCA
- Має застосовуватись онлайн-ідентифікація TPP з боку ASPSP ч/з реєстр платіжної інфраструктури НБУ
- TPP-постачальник виконує тільки відповідний запит клієнта, не модифікує параметри платіжної операції, не зберігає та не використовує конфіденційні платіжні дані, не має доступу до клієнтських коштів
- TPP-постачальник не зобов'язаний мати договірних відносин з ASPSP
- Відносини TPP-постачальника з клієнтом мають регулюватись платіжним контрактом між ними

Платіжний рахунок & схема платіжних операцій

Платіжний рахунок

- В банках – це поточний рахунок клієнта
- В НФУ – це рахунок (обліковий запис) в технічній системі постачальника платіжних послуг
- В форматі IBAN
- Відкривається на підставі рамкової угоди на ім'я одного чи декількох користувачів із застосуванням процедур KYC, AML
- Дозволені платіжні операції: внесення готівки, отримання готівки, зарахування безготівкових надходжень, переказ коштів
- Платіжні інструменти - погоджені між користувачем та постачальником (в т.ч. платіжні картки)

Убезпечення коштів користувачів

- Відокремлені на спеціальному окремому рахунку в банку або інвестовані в ЦП на користь користувачів
- Звільнені від вимог інших кредиторів ПУ
- Убезпечуються всі кошти, які не перераховані станом на Д-1
- Забороняється використання цих коштів на цілі інші, ніж платіжні операції, в т.ч. на кредитування
- Забороняється нарахування %% на залишок

Платіжна установа (пропозиція в ПЗУ)

Платіжні
послуги
(must)

Технічні
послуги
(опціон)

Супроводжув.
платіжні
послуги
(опціон)

Оперування
платіжними
системами
(опціон)

Капітальні вимоги (PSD2)

- Початковий капітал: EUR 20-50-125 К
- Власні кошти:
 - не менш ніж початковий капітал
 - за методом А-В-С

Авторизація на операції

- Небанківська фінансова установа (ЮО), набуття статусу з отриманням ліцензії НБУ на плат.послуги
- Ліцензія НБУ на всі або окремі платіжні послуги
- Ліцензія НБУ на валюто-обмінні операції (опціонально)
- Реєстрація НБУ на управління або членство в ПС (опціонально)
- Реєстрація НБУ на виконання функцій ОППІ (опціонально)
- Реєстрація НБУ в Державному реєстрі плат.інфраструктури
- Реєстрація НБУ в Державному реєстрі фінансових установ
- Ліцензія Держкомфінпослуг на надання фінансових (“платіжних”) кредитів

Установа електронних грошей (пропозиція в ПЗУ)

Випуск та виконання платіжних операцій з е-грошима (must)

Платіжні
послуги
(опціон)

Технічні
послуги
(опціон)

Супроводжув.
платіжні
послуги
(опціон)

Оперування
платіжними
системами
(опціон)

Капітальні вимоги (EMD + PSD2)

- Початковий капітал: EUR 350 К
- Власні кошти:
 - не менш ніж початковий капітал
 - 2% від серед.балансу е-грошей за минулий рік (метод D)
 - + додатково за методом А-В-С – в разі надання платіжних послуг

Авторизація на операції

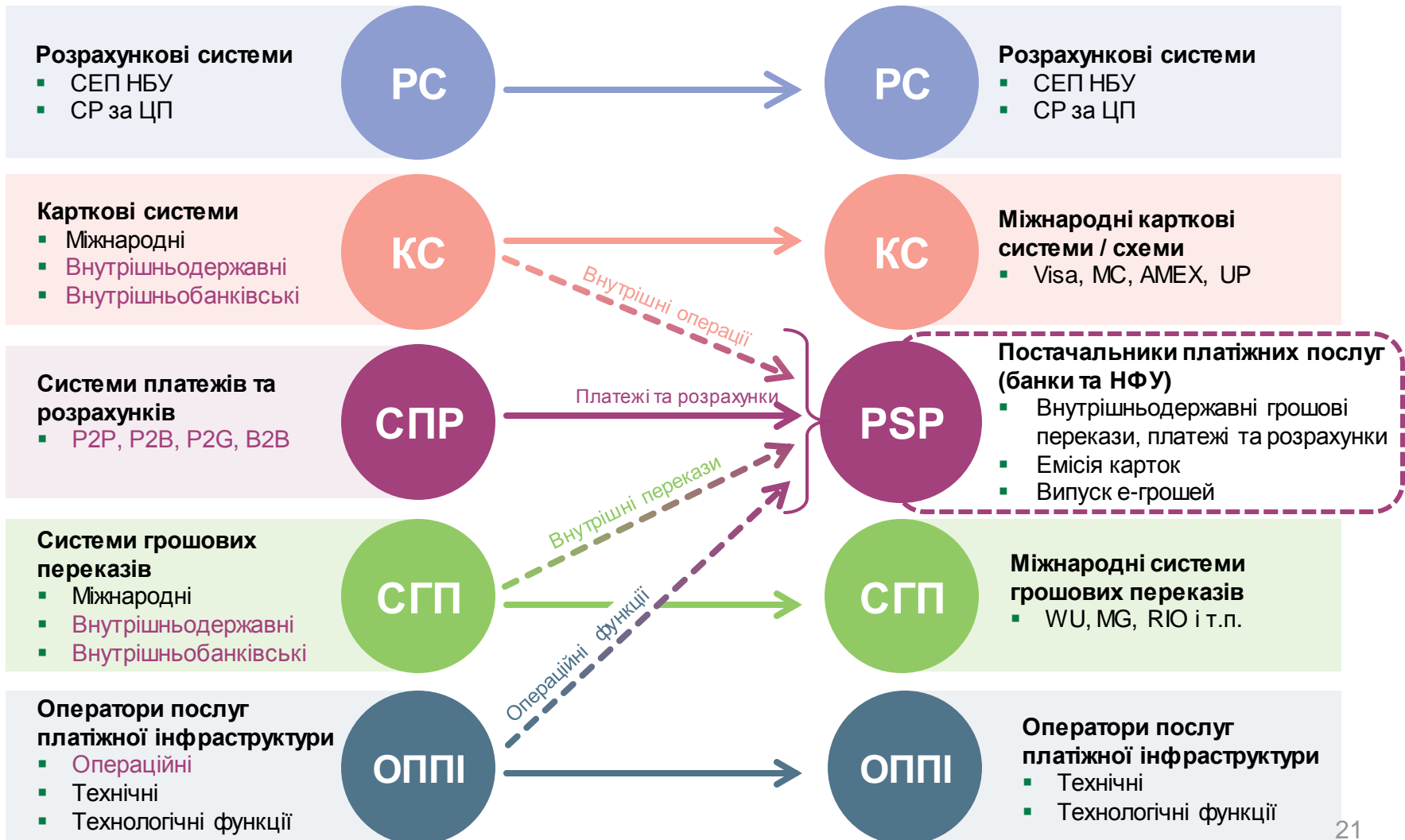
- Небанківська фінансова установа (ЮО)
- Ліцензія НБУ на операції з е-грошима
- Право надання платіжних послуг без додаткової ліцензії
- Ліцензія НБУ на валюто-обмінні операції (опціонально)
- Реєстрація НБУ на управління або членство в ПС (опціонально)
- Реєстрація НБУ на виконання функцій ОППІ (опціонально)
- Реєстрація НБУ в Державному реєстрі плат.інфраструктури
- Реєстрація НБУ в Державному реєстрі фінансових установ
- Ліцензія Держкомфінпослуг на надання фінансових (“платіжних”) кредитів

Трансформація платіжних систем в суб'єктів платіжного ринку

ASIS

Суб'єкти платіжного ринку

TOBE

Платіжна схема та платіжна система

Платіжна система

Приклад застосування нового регулювання: Платіжна установа (НФУ)

Бізнес - модель

- Відкриття платіжних рахунків фіз.особам з випуском дебіт.платіжних карток #МПС
- POS-еквайринг торговців
- Виконання переказу коштів з платіжних рахунків користувачів
- Виконання переказу коштів ч/з сайт установи: комуналка, P2P
- Надання послуг грошових переказів #СГП
- Готівкові вал-обм операції
- Мікро-кредитування

Опер. модель

1. Договірні відносини з банком: плат.рахунок, рахунок убезпечення, бізнес-рахунок, інкасація
2. Членство в #МПС: емісія та еквайринг
1. Участь в системі переказів #СГП: агент з відправлення та виплати переказів
2. Договірні відносини з агрегатором платежів #Агрегатор
3. Касові операції: інвалюта, гривня

Ліцензування

1. Статус НФУ ч/з ліцензію на платіжні послуги
2. Статус Платіжної установи ч/з ліцензію на платіжні послуги
3. Ліцензія НБУ на платіжні послуги 1,2,3,5,6
4. Ліцензія НБУ на валютні операції: готівковий вал.обм, перекази #СГП
5. Реєстрація НБУ в єдиному реєстрі плат.інфраструктури: платіжна установа, член #МПС, учасник системи #СГП
6. Ліцензія Нацкомфінпослуг на споживче кредитування